

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Vrbová Lhota, okres Kolín

Vrbová Lhota 22, 289 11 Pečky

Identifikátor školy: 600 045 277

Termín konání orientační inspekce: 6. a 7. březen 2002

Čj.	032 57/02-2050
Signatura	oc1bv103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Vrbová Lhota, okres Kolín, je dvoutřídní základní školou s prvními pěti ročníky. Její provoz byl zahájen k 1. září 1993. Žákům školy slouží školní družina, která je zřízena při místní mateřské škole.

Cílová kapacita školy je 50 žáků. Ke dni inspekce školu navštívili celkem 33 žáci, z nichž jeden je zdravotně a mentálně postižená žákyně, kterou škola integrovala do třídy běžného typu a vzdělává ji podle učebních dokumentů pro zvláštní školu (MŠMT ČR, čj. 22 980/97-22). Tato žákyně nebyla v době inspekce ve škole přítomna, již delší dobu do školy nedocházela, proto nebylo možné posuzovat a hodnotit průběh jejího vzdělávání a efektivnost tohoto řešení. S ostatními žáky škola pracuje podle vzdělávacího programu *Základní škola* (MŠMT ČR, čj. 16 847/1996-2), včetně jeho doplňků.

Škola nemá právní subjektivitu. Od 1. ledna 2001 je zřízena jako organizační složka obce.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ

Sledované předměty: český jazyk, matematika, prvouka

Plánování a příprava výuky:

Sledovaným předmětům byla vyhrazena odpovídající týdenní hodinová dotace. Dlouhodobé plánování je uskutečňováno pomocí tematických ročníkových plánů. Tyto plány jsou zpracovány formálně, pouze člení tematické celky do jednotlivých měsíců. Základním podkladovým materiálem pro plánování jsou užívané učebnice. Podle zápisů z třídních knih za loňský i letošní školní rok se poměrně často skutečnost od plánů liší, přesto se do nich tyto změny nepromítají. Vzhledem k tomu, že je pro dva resp. tři ročníky vedena jedna třídní kniha, jsou zápisy o probíraném učivu velmi strohé a málo vypovídající (např. dlouhodobě je zapisován nejobecnější název celého tematického celku). Přesto lze doložit, že v loňském školním roce došlo k odchýlkám od osnov českého jazyka a matematiky. Např. ve čtvrtém ročníku bylo v českém jazyce probíráno nad rámec osnov učivo *slovesný způsob*, v pátém ročníku učivo *druhy a skloňování číslovek*. V matematice bylo navíc probíráno ve třetím ročníku učivo *kružnice, kruh, konstrukce trojúhelníka*, ve čtvrtém ročníku tzv. *rovnice s neznámou*. V pátém ročníku naopak chybí zápisy o probírání učiva *propedeutika pojmu objem tělesa*. Při jedné ze sledovaných hodin matematiky ve druhém ročníku byla se žáky rutinně nacvičována *automatizace násobitek*, což je učivo třetího ročníku.

V třídní knize I. třídy nejsou vedeny záznamy o průběhu a obsahu vzdělávání integrované žákyně, proto nebylo možné ani formálně provést kontrolu plnění osnov zvláštní školy.

Všechny sledované vyučovací hodiny byly velmi dobře připravené po stránce obsahu, organizační a metodická příprava byla rutinní.

Dlouhodobé plánování a aktuální příprava na sledované vyučovací hodiny byla hodnocena stupněm průměrný.

Podmínky výuky:

Učitelé sledovaných předmětů splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Mají dlouholetou praxi. Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se téměř neúčastní.

Personální podmínky pro výuku jsou spíše nadprůměrné.

Prostorové podmínky pro výuku jsou velmi dobré. Základní škola využívá první patro školní budovy. Interiér svědčí o dobré péči zřizovatele. Dvě třídy jsou vybaveny vhodným žákovským nábytkem, který je velikostně přizpůsoben individuálním tělesným zvláštěnostem žáků. Třídy jsou rozděleny na pracovní a relaxační část (volná plocha krytá kobercem). Vybavení tříd je průměrné, v jedné ze tříd je televizor s videopřehrávačem. Jiná didaktická technika ve třídách není. Jeden počítač s tiskárnou je umístěn do ředitelny školy. Zatím není aktivně užíván ani k administrativním účelům, slouží (podle sdělení ředitele) k individuální přípravě učitelů na práci s počítačem, která zatím probíhá pouze samostudiem. Podle inventurních seznamů škola vlastní základní názorné pomůcky. Při sledované výuce nebyly žádné žákovské pomůcky ani didaktická technika využívány. Žákům sloužily namnožené pracovní listy (kopie z různých dalších alternativních učebnic a sbírek, pořízené na školním kopírovacím stroji) a některé nástěnné materiály.

Materiální podmínky školy mají průměrnou úroveň.

Prostředí tříd i společných prostor je podnětné. V době inspekce bylo ve třídách pro žáky připraveno množství funkčních nástěnných materiálů. Výzdoba byla doplněna výstavkami žákovských prací. Třídy jsou světlé, teplé. Ve škole bylo vzorně uklizeno. Odpočinkové kouty s kobercem slouží žákům o přestávkách, při sledované výuce nebyly k relaxačním aktivitám využívány. Venkovní areál je upraven pro tělovýchovné a relaxační aktivity dětí o přestávkách, v době inspekce zůstal, vzhledem k nepříznivému počasí, bez využití.

Tempo výuky odpovídalo věku žáků. Oba učitelé opomíjeli zařazovat volnější části s relaxací, při výuce vyžadovali občas až nepřiměřenou kázeň, která omezovala žáky ve volnější vzájemné spolupráci a pohybových aktivitách. Psychohygienu práce trpěla zejména ve třídě se třemi ročníky tím, že se žákům trvale nedostávala aktuální zpětná vazba. Ve škole není stále ještě samozřejmostí, aby žák mohl opustit třídu v průběhu vyučovací hodiny za účelem naplnění svých osobních fyziologických potřeb (pití, WC apod.).

Psychohygienické podmínky výuky byly pouze vyhovující.

Podmínky pro výuku byly celkově hodnoceny stupněm průměrný.

Organizace, metody a formy výuky

Čas věnovaný přímé a nepřímé práci učitelů se žáky jednotlivých ročníků byl v jedné ze tříd poměrně vyvážený, ve druhé třídě byly pozorovány organizační chyby (např. občasné prostoje, chybějící zpětná vazba). Přímá práce byla zpravidla organizována jako hromadné vyučování. Samostatná práce žáků probíhala výhradně jako práce individuální, písemná. Nebyly užívány takové formy a metody práce a záměrně navozováno takové pracovní prostředí, které by žákům umožňovaly aktivní učení. Jen v hodinách matematiky v jedné ze tříd dostali žáci příležitost k tvorbě vlastních zajímavých příkladů. Výuka byla zaměřena zejména na poznávací stránku vyučovacího procesu. Jen v prvouce byla patrnější snaha vytvářet také základy hodnotové orientace žáků. Výuka uvnitř jednotlivých ročníků již nebyla diferencovaná. Zásadní věcné nedostatky v probíraném učivu nebyly zaznamenány.

Celkově byla úroveň organizace a použitých metod a forem práce hodnocena jako průměrná.

Motivace a hodnocení

Vstupní i průběžné motivaci nebyla věnována dostačující pozornost. Chyběla vstupní motivace do vyučovacího dne, do jednotlivých hodin, při změně činností. Nejčastěji byla nahrazena pouhým sdělením tématu. Průběžně bylo nejčastěji využíváno motivačně pouze obsahu učiva (např. v prvouce). Závěr hodin nebyl plánován, zpravidla po zazvonění byla hodina zakončena

stručným zopakováním obsahu, případně dílčím zhodnocením.

Při opakování (převládala frontální forma) se procvičovalo zejména pamětní zvládnutí učiva, jen v matematice bylo učivo častěji aplikováno. Žáci byli v době inspekce hodnoceni zpravidla slovně. Učitelé je hodnotili převážně negativně, málo podporovali jejich sebevědomí. Jejich postoj k chybám žáků byl málo tolerantní, nevěnovali dostatečný čas na analyzování příčin častějšího chybování, nepodporovali sebehodnocení a sebereflexi žáků.

Při klasifikaci dochází k porušování závazného předpisu tím, že jsou využívány nepovolené mezistupně (klasifikace pomocí minusů). Kázeňské přestupky (např. zapomenutý domácí úkol) jsou klasifikovány nedostatečnou v rámci hodnocení příslušného předmětu.

Oblast motivace a hodnocení měla pouze vyhovující úroveň.

Interakce a komunikace

Přílišná kázeň, kterou oba učitelé vyžadovali, a dlouhé úseky nepřímé práce se žáky (žáci pracovali až 20 minut bez přímé kontroly a zpětné vazby) vedly ve sledovaných hodinách k tomu, že žáci kladli jen minimum otázek, které byly nutné k vyřešení nejasností a učitelé postrádali informaci o tom, jak žáci zadaný úkol pochopili a průběžně ho plní. Tyto nedostatky byly zásadními překážkami v komunikaci mezi učiteli a žáky. Vlastním projevem dávali učitelé některým žákům příliš často najevo malé očekávání jejich dobrého výkonu, málo naplňovali potřebu uznání u všech žáků ve třídě. Chválili pouze výsledek, jen výjimečně snahu.

Postrádána byla ve všech hodinách jakákoliv příležitost ke komunikaci mezi žáky navzájem. Žáci neměli možnost vzájemně spolupracovat.

Nejstarší žáci se sice snažili (tak jako ostatní žáci školy) vyhovět kladeným požadavkům, ale k výuce neprojevovali pozitivní vztah. Výše uváděné nedostatky v organizaci, užívaných formách a metodách práce, v úrovni motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou zcela jistě jednou z příčin tohoto stavu.

V oblasti interakce a komunikace byly zaznamenány výrazné nedostatky, byla hodnocena jako pouze vyhovující.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve sledované oblasti

Kvalita vzdělávání ve sledovaném okruhu vyučovacích předmětů měla celkově průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Pozn.: v kapitole jsou hodnoceny systémové a organizační podmínky vzdělávacího procesu, které souvisejí s řízením jeho kvality

Plánování

Předložený *Pracovní plán Základní školy ve Vrbové Lhotě pro rok 2001 – 2002* navazuje na *Koncepci školy ve Vrbové Lhotě* a na tzv. *Výhledový plán rozvoje do roku 2002* (plán údržby a oprav školní budovy a okolí, modernizace vybavení). Koncepce školy vychází ze vzdělávacího programu *Základní škola* a z podmínek, které škola v roce jeho tvorby (1998) měla. Stanovené úkoly odpovídají svým charakterem typu školy. Ty úkoly, které se zaměřují na zajištění dobrých prostorových a materiálních podmínek, jsou pravidelně projednávány se zřizovatelem, ostatní úkoly si stanovuje škola jako celek a jsou projednávány pedagogickou radou.

Ředitel strukturoval roční plán po jednotlivých měsících. Úkoly jsou přesně pojmenovány a navazují na koncepční cíle. V materiálu chybí jasnější určení zodpovědnosti, konkrétní personální zajištění jednotlivých úkolů a přesnější termíny.

Přílohami ročního plánu jsou plán pedagogických rad (termíny a rámcový obsah) a plán kontrol a hospitací.

Výuka ve škole neprobíhá zcela v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Učební plány jednotlivých ročníků naplňovány jsou, výše však již bylo popsáno porušení učebních osnov.

Pro integrovanou žákyni je vypracován ve spolupráci se Speciálně-pedagogickým centrem v Kolíně individuální vzdělávací program. Pracovnice tohoto centra se pravidelně účastní hodnocení výsledků vzdělávání. Do školy však dochází ještě jedna žákyně, u níž byla Pedagogicko-psychologickou poradnou v Kolíně (dále PPP) diagnostikována vážnější specifická porucha učení, která by ji opravňovala navštěvovat speciální školu. Ředitel školy se s rodiči žákyně písemně dohodl, že dívka bude nadále pokračovat ve školní docházce na zdejší škole, ale podmínky, které PPP doporučila, nezajišťuje. Žákyně nepracuje s doporučenými speciálními pomůckami, při sledované výuce jí nebyla věnována nadstandardní péče, nebyly využívány žádné speciální metody práce. Prokázat lze pouze mírnější klasifikaci s ohledem na typ poruchy. Škola ji nevykazuje ve statistickém výkazu a nečerpá na její integraci zvýšené finanční prostředky.

Organizování

Škola je dvoutřídní základní školou. V I. třídě jsou vyučováni žáci prvního a čtvrtého ročníku a integrovaná žákyně, která plní druhý ročník zvláštní školy, celkem 13 žáků. Do II. třídy jsou zapsáni žáci druhého, třetího a pátého ročníku, celkem 20 žáků.

Školní vyučování je organizováno se zřetelem k úspornosti a efektivitě. Manželskou dvojici učitelů (ředitel a učitelka) doplňuje svým částečným úvazkem kvalifikovaná učitelka anglického jazyka. V době výuky jazyka, pro kterou jsou spojeny čtvrtý a pátý ročník, probíhá společná výuka zbývajících tří ročníků. Úsporné ročníkové propojení je účelně provedeno také v dalších předmětech (např. pracovní činnosti, hudební výchova, vlastivěda, přírodověda).

Kvalita vedené povinné dokumentace je průměrná. Nedostatky v zápisech do třídních knih již byly popsány výše. V katalogových listech žáků nejsou důsledně zapisována udělená kázeňská opatření. K 1. září 2001 vstoupil v platnost *Řád školy*. Je sestaven v souladu s vyhláškou o základní škole, veřejná verze však neobsahuje všechny povinné části (vnitřní režim

a povinnosti pracovníků). Rozhodnutí o odkladech školní docházky ředitel vydává na základě předepsaných podkladů, v souladu s předpisem.

Interně vydávané materiály (např. různé druhy plánů) jsou po obsahové i formální stránce průměrné, některé postrádají přesné určení jejich vydání či platnosti.

Ve škole je zřízen pouze jeden poradní orgán, pedagogická rada. Vzhledem k typu a velikosti školy toto řešení vyhovuje. Zápisy z jednání pedagogických rad jsou úplné, dokladují potřebná projednávání důležitých informací, výročních zpráv, plánů práce, pracovního řádu apod.

Informační systém uvnitř školy je funkční, některé důležité informace jsou vyvěšeny na informační tabuli ve sborovně, aktuální informace jsou předávány osobně. Základem pro vnější informovanost zákonných zástupců o prospěchu a chování žáků jsou zápisy v notýscích a žákovských knížkách, pětkrát do roka se konají třídní schůzky s rodiči. Ředitel pravidelně zpracovává výroční zprávy o činnosti školy a o hospodaření v ukončeném kalendářním roce. Kontrolovaná *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000 – 2001 a zpráva o hospodaření za rok 2000* obsahuje veškeré předepsané údaje a byla rozeslána na zákonem určená místa. Vypovídací hodnota zprávy je průměrná. Je doplněna koncepčními záměry do dalších let. Ve škole nejsou zveřejněny na všeobecně přístupném místě povinné informace, na něž mají zákonní zástupci nárok ze zákona o svobodném přístupu k informacím.

Pro prezentaci školy na veřejnosti je pravidelně jednou za rok pořádán *Den otevřených dveří*. Žáci vystupují na vánoční besídce. Ředitel spolupracuje s mateřskými školami spádového obvodu a se základní školou, do které odchází většina žáků po absolvování pátého ročníku.

Vedení a motivování pracovníků

Pedagogičtí pracovníci školy se věnují pouze výuce podle přidělených úvazků. Škola pro své žáky neorganizuje žádné další aktivity (např. nepovinné předměty, zájmové útvary).

Ve spolupráci s mateřskou školou (podle vyjádření ředitele školy je hlavní iniciativa na ředitele předškolního zařízení) jsou několikrát ročně pořádány různé kulturní akce (místní i zájezdy). Učitelé zajišťují každoročně školní výlety.

Dlouhodobě ve škole zůstává bez větší pozornosti další vzdělávání učitelů (dále DVPP). Ředitel sdělil, že vzdělávání probíhá formou samostudia. DVPP není plánováno.

Ve škole nejsou zpracována kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků, není nastaven žádný systém pro hodnocení.

Kontrolní mechanismy

Plán kontrolní činnosti zahrnuje oblast výchovně vzdělávací i provoz. Hospitace lze doložit pouhým zápisem v třídních knihách. Hospitační záznamy ředitel nezpracovává. Další výstupy z kontroly výsledků vzdělávání také nebyly při inspekci předloženy. Kontrolní činnost ředitele je založena především na denním sledování života v obou třídách. Protože vyučuje ve všech ročnících, jistý přehled o úrovni získává. Nevyužívá žádné vnější evaluační nástroje.

Kontrola dokumentace tříd a žáků – soudě na základě výše popsaných chyb – probíhá formálně.

Provoz v prvním patře budovy je velmi jednoduchý, kvalitu úklidu a výdej obědů ředitel denně osobně sleduje.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vzhledem k opakujícím se nedostatkům, které byly zjištěny již při inspekci v roce 1998, byly celkově organizační a systémové podmínky hodnoceny jako pouze vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- *Rozhodnutí o zařazení do sítě škola, předškolních a školských zařízení (MŠMT ČR, čj. 22 555/01-21, z 16. srpna 2001)*
- *Zřizovací listina ZŠ (Obec Vrbová Lhota, 11. června 2001)*
- *Statut základní školy ve Vrbové Lhotě (Obec Vrbová Lhota, 11. června 2001)*
- *třídní knihy (školní roky 2000/2001 a 2001/2002)*
- *aktuální třídní výkazy a katalogové listy žáků*
- *Řád školy (ředitel, 1. září 2001)*
- *aktuálně platný rozvrh hodin*
- *zápisy z pedagogických rad*
- *protokoly o konání komisionálních zkoušek integrované žákyně*
- *osobní dokumentace zdravotně postižených žáků*
- *knihy úrazů*
- *inventární knihy školy*
- *kopie personální dokumentace (originály jsou uloženy na RŠ OkÚ Kolín)*
- *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001 a zpráva o hospodaření za rok 2000 (ředitel, 8. září 2001)*
- *rozhodnutí o odkladech školní docházky v posledních dvou letech*
- *Koncepce školy ve Vrbové Lhotě (ředitel, nedatováno)*
- *Výhledový plán rozvoje do roku 2002 (ředitel, 9. prosinec 1998)*
- *Pracovní plán Základní školy ve Vrbové Lhotě (ředitel, 1. září 2001) a přílohy: Plán pedagogických rad, Plán kontrol a hospitací*
- *učební plány – interní úprava*
- *tematické plány sledovaných předmětů (vyučující, nedatováno)*
- *individuální vzdělávací program integrované žákyně*
- *podkladová inspekční dokumentace (ředitel, leden 2002)*
- *dotazník pro ředitele před inspekcí (ředitel, leden 2002)*
- *Inspekční zpráva (ČŠI, čj. 031 169/98-2163, 22. září 1998)*

ZÁVĚR

Základní škola ve Vrbové Lhotě má pro práci se svými žáky průměrné podmínky.

Velmi dobré jsou podmínky prostorové a personální, průměrné je materiální vybavení, pouze vyhovující psychohygienické podmínky.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve vybraných předmětech hodnocena jako průměrná.

Výuka byla sledována v předmětech český jazyk, matematika a prvouka. Dlouhodobé plánování ve sledovaných předmětech a aktuální příprava zhlédnutých hodin měly průměrnou úroveň. V organizaci, formách a metodách byla zaznamenána pozitivní a negativní zjištění zhruba v rovnováze. Pouze vyhovující úroveň však měly jevy motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace mezi subjekty učení.

Kvalita organizačních a systémových podmínek byla hodnocena jako pouze vyhovující.

Plánování a organizování jsou svým rozsahem přizpůsobeny velikosti a podmínkám školy, úroveň je průměrná.

Vedení a motivování pracovníků a systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů byly hodnoceny (i s přihlédnutím ke vztahu nadřízenosti a podřízenosti mezi manžely) jako pouze vyhovující.

Podle předcházejících zpráv ČŠI a zjištěného aktuálního stavu přetrvávají některé nedostatky, škola se důležitým způsobem rozvíjí v oblasti materiálně technické, ale úroveň průběhu vzdělávání stagnuje. Učitelé trpí nedostatkem inspirace k využívání aktivních forem a metod učení, chybí jim další vzdělávání.

Tato inspekce systematicky nehodnotila hospodárnost nakládání s finančními prostředky, které byly škole přiděleny ze státního rozpočtu. Zjevné neefektivní čerpání ve sledovaných oblastech zaznamenáno nebylo.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Školní inspektorka:	Mgr. Zdeňka Fadrná	Mgr. Zdeňka Fadrná v.r.

V Kutné Hoře dne 15. března 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. březen 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Václav Černý, ředitel školy

Mgr. Václav Černý v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát Krajský úřad, odbor školství, mládeže a sportu, Zborovská 11, 150 00 PRAHA 5 - Smíchov	Datum předání/odeslání inspekční zprávy 2002-04-12	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI 032 88/02-2050
Obec Vrbová Lhota, 289 11 Pečky	2002-04-12	032 89/02-2050

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány